

**GMINA
DOBRE**

Urząd Gminy Dobre

ul. Dworcowa 6, 88-210 Dobre
tel. 54 285 01 57, 54 285 01 58, 54 285 01 25, 54 285 00 83
fax. 54 285 06 60

✉ urzad@ugdobre.pl
www.ugdobre.pl • www.bip.ugdobre.pl
Godziny pracy urzędu: pn – pt 7³⁰-15³⁰

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ziemi Kujawskiej w Dobrem

ul. Szkolna 9, 88-210 Dobre
tel. 54 285 09 87, 54 285 00 11

✉ gimdobre@op.pl
www.pspdobre.pl

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Krzywosądzu

Krzywosądz 52, 88-210 Dobre
tel./fax 54 285 00 08

✉ psp.krzywosadz@op.pl
www.pspkrzywosadz.szkolnastrona.pl

Publiczne Przedszkole „Kujawiaczek” w Dobrem

ul. Szkolna 2a, 88-210 Dobre
tel. 54 285 00 28

✉ dobreprzedszkole1@wp.pl
www.dobreprzedszkole.szkolnastrona.pl

Klub dziecięcy „Świat Malucha” w Dobrem

ul. Szkolna 9, 88-210 Dobre
tel. 722 194 306

✉ klub.dziecieczy@ugdobre.pl

Centrum Usług Wspólnych w Dobrem

ul. Dworcowa 6, 88-210 Dobre
tel. 54 285 01 25

✉ cuw.dobre@ugdobre.pl
www.cuwdobre.naszbp.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Dworcowa 6, 88-210 Dobre
tel. 54 285 01 57

✉ gops_dobre@op.pl
www.gopsdobre.naszops.pl

Gminny Ośrodek Kultury

ul. Fabryczna 26a, 88-210 Dobre
tel. 54 285 01 23

✉ dobre.gok@wp.pl
www.gokdobre.pl

Gminna Biblioteka Publiczna

ul. Dworcowa 6, 88-210 Dobre
54 285 01 03

✉ bibliotekadobre6@wp.pl
www.gbpdobre.naszabiblioteka.com

Dzienny Dom Seniora w Dobrem

ul. Fabryczna 32, 88-210 Dobre
tel. 605 266 075

✉ dds.dobre@ugdobre.pl

Szanowni Państwo!

Mamy przyjemność zaprezentować folder promocyjny Gminy Dobrze. Publikacja ta pozwoli Państwu zapoznać się z historią naszej „małej ojczyzny” oraz z najciekawszymi zabytkami i miejscami godnymi zwiedzenia. Zawarto w niej także informacje o infrastrukturze, dbałości o rozwój kultury czy najważniejszych inwestycjach.

Gmina Dobrze to samorząd, który stawia na rozwój. W 2023 r. udział wydatków inwestycyjnych stanowił ponad 1/3 wszystkich wydatków budżetowych. Realizacja tak szeroko zakrojonych działań jest możliwa dzięki dużemu udziałowi środków zewnętrznych, które gmina z powodzeniem pozyskuje od lat. Łącznie z różnych źródeł zewnętrznych w 2023 r. pozyskano rekordową dla Gminy Dobrze kwotę dofinansowania – prawie 14 mln zł. Dzięki wysiłkom władz samorządowych udało się zrealizować wiele przedsięwzięć, które służą nie tylko mieszkańcom gminy, ale też wszystkim gościom odwiedzającym ten teren.

Życzę Państwu satysfakcji z lektury folderu o naszej gminie – przyjaznej dla wszystkich, którzy chcieliby tu zamieszkać i inwestować oraz wszystkich, którzy chcą ją poznać.

Krzysztof Staszak
Wójt Gminy Dobrze

Z KART HISTORII

Historia Dobrego sięga XIV w. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z dokumentu z 6 czerwca 1400 r. wydanego przez króla Władysława Jagiełłę, ale niewątpliwie wieś istniała już wcześniej. Przez ponad dwa wieki była ona własnością królewską. W 1569 r. król Zygmunt August przekazał Kujawy ówczesnemu kasztelanowi krakowskiemu Sebastianowi Mieleckiemu.

DOBRE – OSIEDLE

Z rąk Mieleckich Dobro weszło w posiadanie rodziny Pstrokońskich, a następnie stało się własnością wojewody inflanckiego, Jana Wilhelma Schliebeny, którego żoną była Justyna Pstrokońska. Od Schliebenów majątek odkupiła rodzina Dąbskich. W późniejszym czasie drogą pokrewieństwa tereny te przeszły w posiadanie rodziny Czernickich, którzy byli ostatnimi właścicielami Dobrego.

W okresie zaborów ziemi te znajdowały się pod panowaniem Rosjan. W 1863 r. na Kujawach wybuchło Powstanie Styczniowe, które doprowadziło do dużych zniszczeń. Przez długi czas po zrywie narodowym Dobro było podupadłą, typowo rolniczą wsią, do której można było dotrzeć jedynie konno.

BUDYNEK URZĘDU GMINY DOBRE

Sytuację tego terenu diametralnie zmieniło powstanie cukrowni w 1908 r. Założycielem „Spółki Akcyjnej Cukrowni Dobre” był m.in. właściciel Płowiec Józef Biesiekierski. Lokalizacja zakładu wynikała z bliskości jeziora, urodzajnych gleb oraz dużej ilości siły roboczej. Powstanie cukrowni wiązało się z wybudowaniem kilkukilometrowej linii kolejowej.

Okres międzywojenny to dalszy rozwój miejscowości, która przekształcała się w osadę o charakterze przemysłowym. Powstanie cukrowni polepszyło warunki ekonomiczne mieszkańców. Miejscowość rozwijała się też pod względem kulturowym i oświatowym.

Po wybuchu II wojny światowej 9 września 1939 r. Dobre znalazło się pod okupacją hitlerowską. Wyzwolenie Dobrego nastąpiło 19 stycznia 1945 r.

W 1979 r. do Dobrego skierowano księdza Andrzeja Gawła, którego zadaniem była budowa kościoła i stworzenie parafii. Budowa trzynawowej świątyni z kamienia pokrytej blachą miedzianą została zakończona w 1984 r., powstała również parafia.

Od 8 marca 1990 r. gmina Dobro posiada status gminy samorządowej. Po 1 stycznia 1999 r. nastąpiły zmiany w strukturze administracyjnej państwa, w wyniku których Dobro weszło w skład powiatu radziejowskiego województwa kujawsko-pomorskiego. Urząd Gminy Dobro w 2006 r. został przeniesiony do nowego budynku przy ul. Dworcowej.

W 1827 r. w Dobrem znajdowało się tylko 13 budynków, a żyło tutaj ok. 200 mieszkańców. W ciągu niecałych dwustu lat Dobro przekształciło się z małej osady w nowoczesną i prężną gminę.

POŁOŻENIE, LUDNOŚĆ, POWIERZCHNIA

Gmina Dobro położona jest w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego i w północnej części powiatu radziejowskiego na obszarze 71 km². Gmina Dobro sąsiaduje od północy z gminą Zakrzewo, od zachodu z gminą Kruszwica, od południa z gminą Radziejów, od wschodu z gminą Osiecin. Przez teren gminy przebiegają drogi gminne, powiatowe oraz droga wojewódzka nr 266 relacji Ciechocinek-Sompolno.

Gmina podzielona jest na 19 sołectw. Są to Bodzanowo, Bodzanowo Drugie, Borowo, Bronisław, Byczyna, Byczyna-Kolonia, Czołpin, Dęby, Do-

bre, Dobrze-Kolonia, Dobrze-Wieś, Kłonowo, Koszczały, Krzywosądz, Narkowo, Przysiek, Smarglin, Szczebłotowo i Ułomie. Gminę zamieszkuje niecałe 5 000 osób zameldowanych na stałe.

Obszar gminy charakteryzuje się małą urozmaiconą rzeźbą terenu. Dotyczy to zwłaszcza środkowej i południowej części gminy, gdzie deniwelacje nie przekraczają 2-5 m. Fragmenty północne, a więc strefa doliny Bachorza, są bardziej urozmaicone. Sieć hydrograficzna jest stosunkowo słabo rozwinięta. Składają się na nią głównie otwarte rowy melioracyjne oraz nieliczne naturalne ciek wodne poddane dużym zmianom antropogenicznym. Najważniejszy element sieci hydrograficznej stanowi Kanał Bachorza. Mniejsze znaczenie mają Kanały Ułomie oraz Głuszyński.

Rolnictwo pełni wiodącą funkcję na terenie gminy. Głównym czynnikiem warunkującym jego rozwój na tym obszarze są dobre i bardzo dobre gleby, które dominując na terenie gminy kształtują kierunki produkcji roślinnej. Nazwa miejscowości Dobrze wiąże się prawdopodobnie właśnie z występowaniem na jej terenie dobrych ziem.

Gmina Dobrze jest zwodociągowana w 100%. Taki poziom należy do jednych z najwyższych w województwie. Mieszkańcy są zaopatrywani w wodę do picia pochodzącą z 4 gminnych ujęć. Z kanalizacji korzysta z kolei przeszło 50% mieszkańców. Gminę obsługuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 400 m³/d.

WNĘTRZE STACJI UZDATNIANIA WODY W KRZYWOSĄDZU

ATRAKCJE HISTORYCZNO-KULTUROWE

Na terenie gminy Dobrze znajduje się szereg obiektów i miejsc godnych uwagi, które świadczą o historii naszego regionu. Gmina leży na obszarze Parku Kulturowego Brzesko-Radziejowskiego. Jest to teren szczególnie cenny w zasoby regionalnego dziedzictwa kulturowego o atrakcyjnym przyrodniczo krajobrazie.

Na terenie gminy znajduje się kilka obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. Są to m.in. kościół parafii pw. św. Bartłomieja z lat 1870-1876 w Bronisławiu, kościół parafii pw. św. Jadwigi i Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski z 1880 r. w Byczynie, drewniany kościół para-

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY PW. ŚW. JADWIGI ŚLĄSKIEJ W BYCZYNIE

fii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny z 1863 r. w Krzywosądz, dwór z lat 1850-1860 wraz z ogrodem w Krzywosądz oraz wystrój malarzki sklepienia prezbiterium i nawy głównej z lat 1900-1903 w kościele w Byczynie.

Historia wsi Byczyna jest znana od pierwszej połowy XIII w. W roku 1262 została ona wymieniona w przywileju księcia Kazimierza. Z kolei kościół w Byczynie był wzmiankowany w 1326 r. W 1684 r. odbudowano po pożarze kościół pw. św. Aleksego i św. Jadwigi, a w 1780 - kolejny drewniany kościół. Murowany, neogotycki kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej w Byczynie powstał w latach 1880-1882. Najcenniejszy zabytek kościoła to zabytkowa chrzcielnica rokokowa z II połowy XVIII w. Z kolei na cmentarzu parafialnym znajduje się grób chłopskiego przywódcy Powstania Styczniowego Bartłomieja Nowaka. W Byczynie wybudowano również jego pomnik, który podczas rosyjskiego zaboru z konieczności podpisano imieniem Bartosza Głowackiego.

Krzywosądz jest bardzo starą wsią. Aż do XVI w. znajdowała się w rękach rodziny Krzywosądów herbu Niesioba. Drewniany, neogotycki kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Krzywosądz został wzniesiony w 1861 r. Jego fundatorami byli Józefina i Józef Modlińscy będący w tych czasach właścicielami wsi. Poprzednie drewniane kościoły wzniesiono w 1643 i 1788 r. Obok świątyni leży zbudowany w połowie XIX w. dla rodziny Modlińskich późnoklasycystyczny dwór pełniący obecnie funkcję plebanii. Ponadto w Krzywosądz znajduje się nieczynny cmentarz przykościelny z zabytkowym pomnikiem Heleny z Góreckich Modlińskiej - wnuczki Adama Mickiewicza.

Nazwa wsi Bronisław wywodzi się od imienia Błogostawionej Bronisławy, patronki zakonu sióstr Norbertanek. Najstarsze wzmianki o wsi pochodzą z XII w. i są związane właśnie z działalnością tego zgromadzenia. Najstarsza świątynia w Bronisławiu została zbudowana z drewna i doszczętnie spróchniała w 1613 r. Zastąpiła ją nowa, również drewniana świątynia. W 1747 r. zbudowano nowy kościół, który spłonął wraz z plebanią w 1870 r. Zachowana do dzisiaj świątynia to murowany kościół wybudowany w latach 1870-1876. Obok kościoła znajduje się drewniana dzwonnica z XIX w.

Ważny element lokalnej historii stanowią walki prowadzone podczas Powstania Styczniowego z 1863 r. Przez teren naszej gminy przebiega Szlak

**POMNIK
BARTOSZA GŁOWACKIEGO
W BYCZYNI**

Powstania Styczniowego. Ważny punkt szlaku stanowi Krzywosądz. 19 lutego 1863 r. miała tu miejsce bitwa pod dowództwem generała Ludwika Mierosławskiego. Druga faza krzywosądzkiej bitwy rozegrała się w Dobrem. Bitwa ta zakończyła się klęską Polaków. Podczas starcia poległ m.in. Jan Wasiłowski - jedyny brat Marii Konopnickiej (poetka odwiedziła później Dobre i Krzywosądz w poszukiwaniu mogiły krewnego). Polegli powstańcy zostali pochowani w kilku zbiorowych mogiłach. Dwudziestu trzech spoczywa w mogile nad jeziorem w Dobrem, na której w 1916 r. położono pamiątkowy kamień.

OŚWIATA I SPORT

Na terenie gminy Dobre działają następujące placówki oświatowe: Publiczne Przedszkole „Kujawiaczek” w Dobrem, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ziemi Kujawskiej w Dobrem oraz Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Krzywosądz.

Przy szkołach funkcjonują nowoczesne sale sportowe, a każda z placówek wyposażona jest w wysokiej klasy sprzęt komputerowy. Dzieci i młodzież ze szkół na terenie gminy mogą pochwalić się osiągnięciami w konkursach przedmiotowych uzyskując dzięki zajmowanym w nich wysokim miejscom m.in. zwolnienia z egzaminów zewnętrznych. Wychowankowie placówek odnoszą również liczne sukcesy sportowe na szczeblu powiatowym i wojewódzkim w konkurencjach indywidualnych i dyscyplinach zespołowych.

PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANUSZA KORCZAKA W KRZYWOSĄDZ

Na terenie gminy znajdują się trzy boiska sportowe, dwie sale gimnastyczne oraz jedna hala sportowa zlokalizowane przy szkołach. Od grudnia 2011 r. w Dobrem funkcjonuje kompleks boisk sportowych Orlik 2012. Daje on mieszkańcom gminy możliwość zagrania w piłkę nożną, siatkówkę, koszykówkę i tenisa ziemnego.

ŻYCIE KULTURALNE

Na terenie gminy funkcjonuje Biblioteka Publiczna w Dobrem. W ramach działalności kulturalnej biblioteka organizuje spotkania poetyckie, wystawy, warsztaty edukacyjne, spektakle, konkursy plastyczne i recytatorskie oraz imprezy plenerowe.

W Dobrem znajduje się również Gminny Ośrodek Kultury. W ofercie ośrodka znajdziemy m.in. zajęcia wokalne, plastyczne, teatralne i taneczne. GOK organizuje pikniki i festyny, konkursy karaoke, turnieje piłkarskie, rajdy rowerowe, wycieczki turystyczne, wyjazdy do kina czy teatru, przeglądy piosenek, wieczory poetycko-muzyczne. Instytucja promuje również lokalny folklor i tradycje regionu poprzez występy, koncerty i wystawy.

Na terenie gminy Dobre aktualnie działają następujące organizacje pozarządowe:

- ochotnicze straże pożarne (Oddział Gminny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Dobrem, Ochotnicza Straż Pożarna w Bodzanowie, Ochotnicza Straż Pożarna w Bronisławiu, Ochotnicza Straż Pożarna w Byczynie, Ochotnicza Straż Pożarna w Dobrem, Ochotnicza Straż Pożarna w Krzywosądzu - dwie ostatnie z wymienionych jednostek funkcjonują w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego);
- koła gospodyń wiejskich (Gminna Rada Kół Gospodyń Wiejskich w Dobrem, Koło Gospodyń Wiejskich Bodzanowo, Koło Gospodyń Wiejskich Bodzanowo Drugie, Koło Gospodyń Wiejskich „Bronisławianki” Bronisław, Koło Gospodyń Wiejskich Byczyna-Kolonia, Koło Gospodyń Wiejskich Szczebłotowo, Koło Gospodyń Wiejskich „Czerwone Jarzębiny” Krzywosądz);
- kluby sportowe (Międzyzakładowy Gminny Klub Sportowy „Lech” Dobrze, Uczniowski Klub Sportowy Dobrze);

- stowarzyszenia (Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Dobrem, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Dobrze „Promyk Nadziei”, Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego „Nasza Przyszłość”, Stowarzyszenie „Kujawioki od Dobrego”, Stowarzyszenie Działamy).

NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE

Wójt i Rada Gminy starają się, aby cała gmina rozwijała się w każdej dziedzinie i aby inwestycje były realizowane we wszystkich miejscowościach. Dzięki własnym środkom i wsparciu z funduszy zewnętrznych w ostatnich latach Gminie Dobrze udało się przeprowadzić takie inwestycje jak:

- rozbudowa sieci tras pieszo-rowerowych;
- przebudowa dróg gminnych;
- modernizacja gospodarki wodno-ściekowej;
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej;
- przebudowa budynku dawnego pawilonu handlowego w Dobrem oraz budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Dobrem;
- przebudowa świetlicy wiejskiej w Byczynie;
- budowa siłowni zewnętrznych, placów zabaw, miejsc aktywnego wypoczynku na terenie całej gminy;

PLAC ZABAW NA UL. POWSTAŃCÓW W DOBREM

- utworzenie nowych oddziałów przedszkolnych w Dobrem, Byczynie i Krzywosądku oraz klubu dziecięcego w Dobrem.

Poza przedsięwzięciami infrastrukturalnymi gmina Dobre „inwestowała” również chętnie w kapitał ludzki. Przy pomocy środków własnych i wsparciu z funduszy zewnętrznych w ostatnich latach udało się zrealizować projekty pozwalające m.in. uzyskać uczestnikom nowe kwalifikacje zawodowe czy prowadzić kluby młodzieżowe i świetlice środowiskowe.

Do najważniejszych realizowanych obecnie i planowanych inwestycji można zaliczyć:

- dalszą modernizację infrastruktury drogowej oraz rozbudowę sieci ścieżek pieszo-rowerowych;
- modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (m.in. poprzez rozbudowę stacji uzdatniania wody w Bronisławiu i modernizację oczyszczalni ścieków w Dobrem);
- gruntowną przebudowę stadionu sportowego w Dobrem wraz z modernizacją Orlika w Dobrem;
- kontynuację dofinansowywania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz demontażu i utylizacji azbestu.

GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI NA TEMAT GMINY DOBRE?

Strona internetowa www.ugdobre.pl oraz na fanpage Facebook/Gmina Dobre są źródłem najświeższych informacji o aktualnych wydarzeniach czy zrealizowanych inwestycjach.

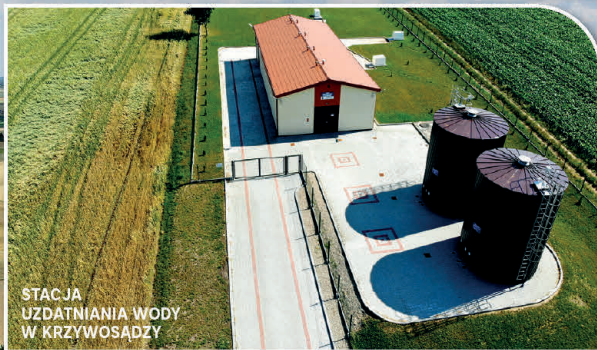
W gminie funkcjonuje również Samorządowy Informator SMS. Zadaniem tego systemu jest ostrzeżenie mieszkańców o zagrożeniach życia, zdrowia i mienia, informowanie o awariach sieci wodociągowych, kanalizacyjnych i energetycznych oraz ważnych wydarzeniach na terenie gminy takich jak imprezy kulturalne i sportowe czy zebrania wiejskie. Szczegółowe informacje na temat sposobu rejestracji w systemie można znaleźć na stronie internetowej urzędu.

Źródłem informacji na temat życia lokalnej społeczności, inwestycji gminnych i pracy urzędu są również dwie bezpłatne publikacje: „Powiatowe ABC” wydawane przez Starostwo Powiatowe w Radziejowie oraz „Wiadomości z Gminy Dobre”, których wydawcą jest Gminny Ośrodek Kultury.

PLAC ZABAW W KRZYWOSADZY

STACJA
UZDATNIANIA WODY
W KRZYWOSADZY

KLUB DZIECIĘCY W DOBREM

GMINNY OŚRODEK KULTURY W DOBREM

